

Registerblad

Datum: Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Område av riksintresse för naturvård i Skåne län

Områdesnummer: N 72

Områdesnamn: Kusten Simrishamn - Nybrostrand

Kommun: Simrishamns och Ystads kommuner

Kartblad:

Topografisk karta: 024; 2D Tomelilla NO
013/014; 2D Tomelilla SO

Ekonomisk karta: 02411; 2Elb Simrishamn
02401; 2E0b Brantevik
02400; 2E0a Glimmingehus
01389; 1D8j Sandhammaren
01388; 1D8i Hagestadsborg
01387; 1D8h Kåseberga
01490; 1E9a Örnahusen
01397; 1D9h Glemminge
01396; 1D9g Köpingebro

Area: 14 490 ha

Naturgeografiska

regioner: 6 Sydvästra Skåne, 7 Skånes sediment- och horstområden

Kust- och havsregion: 4 Egentliga Östersjön

Regionindelning för sjöar

och vattendrag: Avrinningsområde 88/89 mellan Helge ån och Nybroån, 89 Nybroån

Agrara kulturlandskaps-

regioner: 1 Sydvästskånes slätt- och backlandskap

Landskapsformer, terrängformer/ områdestyper i kust- och havsområden:

Slätt med lägre relativ höjd än 20 m
Strandvallar, sanddyner, lösmaterialkust
Berg-/block-/morän strand
Öppen kust, flack kust, sandvandringkust, grundområde

Riksvärde

Odlingslandskap	Naturbetesmarker	Flora
Geovetenskap	Sedimentär bergart, ås, klintkust, sandkust, dyner	
Våtmarkskomplex		
Rikt topogent kärr		

Värdeomdöme

Representativt odlingslandskap i slättbygd, Glimminge-Gislöv-Skillinge-Simrishamn, med lång hävdkontinuitet och förekomst av naturbetesmarker.

Simris Strandäng är ett litet våtmarkskomplex med ett värdefullt kalkpåverkat rikt topogent kärr, ett extremrikkärr.

Representativt odlingslandskap med utvald naturbetesmark, Hammars backar. Naturbetesmarken utgörs av öppen hagmark och här återfinns delvis art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som bockrot och backtimjan.

Underkambrisk sandsten går i dagen vid stranden med nord-sydliga räfflor efter isskjutningar. Strandvallar. Ås, sandvandringkust och dynbildning.

Huvudkriterier

A, C, D, E

Förutsättningar för bevarande

Värdet kan påverkas negativt av:

- exploatering för bebyggelse och industri,
- täktverksamhet på land
- sand- och grusprospektering i vattnet
- muddring
- utfyllnad
- schaktning
- stenfiske
- sjöfart m m

- Förorenande utsläpp skadar.
- Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdiriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av:

- minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift
- skogsplantering av jordbruksmark
- energiskogsodling
- igenväxning
- spridning av gifter eller gödselmedel
- bebyggelse
- nydikning
- täkt
- luftledning och vägdragningar

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot:

- dränering
- vattenreglering
- dämning
- torvtäkt

Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Säkerställande

- Skydd för landskapsbilden enligt 19 § NVL i dess lydelse före 1975.
- Simris strandängars naturreservat, Mälarhusens naturreservat, Sandhammarens naturreservat, Hagestads naturreservat, naturreservatet Hammars backar – Kåsebergaåsen, Backåkra naturreservat och naturreservatet Ingelstopsmosse.
- Sandhammaren föreslås bli marint reservat.
- Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr FL 5 och område av riksintresse enl 4 kap 1 §, 2 §, 4 § MB .gäller
- Området ingår i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet (objekt L8101, M8603, 86-114) och Kristianstads läns bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden (objekt 81-04, 05, 86-7).
- Natura 2000-område: Kabusa, Sandhammaren-Kåseberga och Simris strandäng (SCI9. Sandhammaren (SPA).

Områdets huvuddrag

Strandområdet söder om Simrishamn utgörs av betesmarker och andra typer av strandpartier mellan Simrislund och Brantevik.

Berggrunden består av underkambrisk sandsten. Denna går i dagen endast på några ställen längs stranden. På de blottade sandstenschällarna finns mönster i form av nord-sydliga räfflor, vilka anses vara spår efter isskjutningar som skedde under den äldre delen av kambrium.

Det som ger området dess särprägel är systemet av strandvallar i sluttningen ovanför stranden. Vallarna framträder inte minst genom de olika vegetationstypernas utbredning. Torrängsvegetationen är i princip knuten till strandvallarnas höjdparter, medan kalkkärren ligger i svackorna och sluttningarna mellan dessa. Två av kalkkärren är mycket skyddsvärda ur naturvårdssynpunkt. De höga skyddsvärdena förstärks av att sällsynta och sårbara arter som myggnycklar, gulyxne, källfräne och klöverärt växer i kärren.

Odlingslandskapet, Glimminge-Gislöv-Skillinge-Simrishamn, har lång hävdkontinuitet och förekomst av naturbetesmarker.

Trakten söder om Simrishamn är rik på fornminnen, inom området finns bl a stensättningar och hållristningar.

Inom områdets mellersta del finns ett mindre område som omfattas av öppna, rörliga sanddyner längst kusten vid Målarhusen. Dynerna var ursprungligen bundna av ekskogar vilka skövlades under 1700-talet. En kraftig sandflykt uppkom. Detta ledde till att man på 1800-talet planterade barrträd på flertalet dynområden.

Sandhammaren utgör ett mäktigt dynområde med intressanta strandmorfologiska processer, med speciell bildningshistoria och utbildning. Efterhand som dynerna byggs upp och stabiliseras utvecklas zoner med olika typer av vegetation. Denna zonerings samt vegetationens dynamik och artsammansättning är av stort botaniskt och markvetenskapligt värde. Ekkratskogen innanför dynerna är värdefull. Området har också en märklig insektsfauna.

Hagestads naturreservat på den östligaste delen av Skånes sydkust gränsar i öster till Sandhammarenområdet. Flygsand har bildat ett intressant dynlandskap. Vegetationen är mosaikartad med ekskogar delvis utformade som krattsskog, tallplanteringar, ljunghedsfragment och öppna dynpartier. Inom Hagestad förekommer stora liljekonvaljbestånd. Genom området rinner Tyge å.

Hagestads mosse kan betecknas som en nyckellokal av stort botaniskt och geologiskt intresse för klarläggandet av vegetationens invandring och utveckling i södra Sverige efter den senaste nedisningen. Hagestads mosse är dessutom en lokal för tolkningen av Östersjöbäckens nivåförändringar. Området hyser en säregen insektsfauna.

Hammars backar - Kåsebergaåsen

Detta markanta åssystem, utgör en av de absolut förnämsta landformstyperna i Skåne och saknar sin motsvarighet i övriga landet. Åssystemet består huvudsakligen av sand och grus som överlagras av lera och morän. Det är synnerligen värdefullt för förståelsen av isavsmältningens komplicerade förlopp i sydöstra Skåne. Strandmorfologin med branta stup mot havet är av stort geovetenskapligt värde. Ett markant strandhak efter litorinahavet finns delvis längs sydkusten. Landskapet, som även är markhistoriskt intressant, är mycket tilltalande och säreget. Fornminnen, såsom Ales stenar, är viktiga inslag i landskapsbilden.

Inom odlingslandskapet Kåseberga finns en representativ naturbetesmark, Hammars backar, som utgörs av öppen hagmark. Här finns vegetationstyper som örtrik havretorräng, knylhavreäng och tofsäxinghed. Enstaka solitärträd av gran, tall och björk förekommer. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som vårstarr, bockrot, knölsmörlblomma, backtimjan, sumpgentiana, axveronica, hedblomster och sandviol. Köpings backar är en kuperad platå med relativt branta sluttningar ner mot den omgivande slätten. Backarna består av en mäktig jordlagerföljd med sorterade sediment från den senaste isavsmältningen som överlagras av lera och morän.

Avlagringen utgör den nordvästligaste delen av "Kåsebergaåsen" och har ett mycket stort geovetenskapligt värde. Backarna utgörs delvis av betesmark och en del skogsdungar, men stora delar är uppodlade.

Ur rekreationssynpunkt är strandremsan mellan Simrislund och Brantevik av stort värde. I synnerhet klipporna och sandstranden utnyttjas flitigt som bad och strövområde. Området vid Mälarhusen är likaså ett populärt bad- och strövområde. Sandhammaren stor betydelse för bad och rörligt friluftsliv. Backåkra är på grund av sitt läge och genom Dag Hammarskjöldsmuséet, som finns inrymt i gården, ett välbesökt utflyktsmål.

Havsområdet

Ett större havsområde utanför Sandhammaren mellan Ystad och Simrishamn föreslås bli marint reservat. Kusten är geovetenskapligt intressant som tillandningskust genom sandvandring med unik hörneffekt, genom postglaciala strandvallar som klippkust, genom förekomst av kritkalksten, silurskiffer och kambrisk sandsten med fossila våg-märken. Området är viktig rast- och övervintringsplats för t ex alfågel. Förekomst av submarina skogar. Marinbiologiska värden, Östersjömussla-samhället är det dominerande djursamhället. Makrillen har sin inre utbredningsgräns här.

Anmärkningar

Av redovisningstekniska skäl ingår inom det avgränsade området vissa anläggningar och bebyggda tomter, dessa berörs inte av riksintresset för naturvård.

Havsområdet från Brantevik till Ystad har föreslagits som marint reservat i SNV PM 1297.

VMI ID: 02E1B01

Referenser

Simris strandäng. En naturinventering av betesmarkerna mellan Simrislund och Brantevik

Inventeringen är utförd av Ekologgruppen i Lund på uppdrag av länsstyrelsen. Inventeringen innehåller en omfattande referenslista.

Marina reservat. Utredning om skyddsvärda områden längs Sveriges kuster. SNV PM 1297, 1980

Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1994: Bevarandeprogram odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden i Kristianstads län. Länsstyrelsen 1995. Kristianstad.

Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1993: Ängs- och hagmarker i Kristianstads län. Länsstyrelsen 1993. Kristianstad.

Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm

Naturvårdsverket 2007. Myrskyddsplan för Sverige.